EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

SL **ECB-PUBLIC**

MNENJE EVROPSKE CENTRALNE BANKE

z dne 11. januarja 2018

o trgu finančnih instrumentov

(CON/2018/3)

Uvod in pravna podlaga

Evropska centralna banka (ECB) je 1. decembra 2017 prejela zahtevo slovenskega ministrstva za finance za mnenje o predlogu zakona o trgu finančnih instrumentov[1] (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona).

Pristojnost ECB, da poda mnenje, izhaja iz členov 127(4) in 282(5) Pogodbe o delovanju Evropske unije ter iz tretje in šeste alinee člena 2(1) Odločbe Sveta 98/415/ES[2], saj se predlog zakona nanaša na Banko Slovenije in na pravila v zvezi s finančnimi institucijami, kolikor pomembno vplivajo na stabilnost finančnih institucij in trgov. V skladu s prvim stavkom člena 17.5 Poslovnika Evropske centralne banke je to mnenje sprejel Svet ECB.

1. Namen predloga zakona

1.1 Eden od namenov predloga zakona, s katerim se prenavlja zdaj veljavni Zakon o trgu finančnih instrumentov[3], je, da se v slovensko pravo preneseta Direktiva 2014/65/EU[4] in Delegirana direktiva (EU) 2017/593 o dopolnitvi Direktive 2014/65/EU[5] ter uredi izvajanje Uredbe (EU) št. 600/2014[6] in Uredbe (EU) 2016/1011[7] in povezanih delegiranih aktov Komisije.

1.2 Agencija za trg vrednostnih papirjev je imenovani pristojni organ, odgovoren za nadziranje skladnosti z Uredbo (EU) št. 600/2014 in predpisi, s katerimi se v slovensko pravo prenaša

1 Predlog zakona o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1).

2 Odločba Sveta 98/415/ES z dne 29. junija 1998 o posvetovanju nacionalnih organov z Evropsko centralno banko glede osnutkov pravnih predpisov (UL L 189, 3.7.1998, str. 42).

3 Zakon o trgu finančnih instrumentov (Uradni list RS, št. 108/10 – uradno prečiščeno besedilo, 78/11, 55/12, 105/12 – ZBan-1J, 63/13 – ZS-K, 30/16 in 9/17).

4 Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

5 Delegirana direktiva Komisije (EU) 2017/593 z dne 7. aprila 2016 o dopolnitvi Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z zaščito finančnih instrumentov in sredstev, ki pripadajo strankam, obveznostmi glede upravljanja produktov in pravili, ki se uporabljajo za zagotavljanje ali prejemanje pristojbin, provizij ali kakršnih koli denarnih ali nedenarnih koristi (UL L 87, 31.3.2017, str. 500).

6 Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 173, 12.6.2014, str. 84).

7 Uredba (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2014/17/EU ter Uredbe (EU) št. 596/2014 (UL L 171, 29.6.2016, str. 1).

Direktiva 2014/65/EU[8], ter imenovana kontaktna točka v skladu s členom 79(1) Direktive 2014/65/EU.

1.3 Tudi Banka Slovenije ima nekatere nadzorniške naloge v zvezi s trgom finančnih instrumentov, ki se nanašajo na kreditne institucije. Zlasti je Banka Slovenije odgovorna za izdajo in odvzem dovoljenj za opravljanje investicijskih storitev in poslov, ki jih opravljajo kreditne institucije s sedežem v Sloveniji[9]. Poleg tega predlog zakona določa, katere njegove posamezne določbe, s katerimi se prenaša Direktiva 2014/65/EU ali ki se nanašajo na Uredbo (EU) št. 600/2014, se smiselno uporabljajo za kreditne institucije in posebne finančne institucije, ki opravljajo investicijske storitve in posle. Pri uporabi navedenih določb se z nekaterimi izjemami sklicevanja na investicijska podjetja berejo kot sklicevanja na kreditne institucije in posebne finančne institucije, sklicevanja na Agencijo za trg vrednostnih papirjev pa kot sklicevanja na Banko Slovenije[10]. V skladu s tem je Banka Slovenije med drugim odgovorna za: (i) izvajanje nalog pristojnega organa matične države članice v primerih, kadar nameravajo slovenske banke uporabiti vezane zastopnike s sedežem v Sloveniji ali drugi državi članici[11]; (ii) izvajanje nalog pristojnega organa matične države članice v primerih, kadar nameravajo slovenske banke, ki upravljajo večstranski sistem trgovanja (MTF) ali organizirani sistem trgovanja (OTF), omogočiti oddaljeni dostop in uporabo tega sistema osebam s sedežem v drugi državi članici[12]; (iii) preverjanje skladnosti kreditnih institucij z obveznostmi, ki jih imajo kot udeleženci organiziranega trga[13], ter (iv) izdajanje odločb o prekrških kreditnim institucijam zaradi kršitev določb predloga zakona, vključno s kršitvami, ki jih v postopku nadzora ugotovi Agencija za trg vrednostnih papirjev[14].

1.4 Agencija za trg vrednostnih papirjev pa je odgovorna za nadzor kreditnih institucij in posebnih finančnih institucij ter izrekanje ukrepov nadzora[15]. Ta nadzor Agencija za trg vrednostnih papirjev opravlja v tesnem sodelovanju z Banko Slovenije[16]. Agencija za trg vrednostnih papirjev je pristojna za opravljanje nadzora po predlogu zakona, za odvzem dovoljenja in izrekanje sankcij za kršitve določb predloga zakona v postopku o prekršku pa ostaja pristojna Banka Slovenije[17].

1.5 Agencija za trg vrednostnih papirjev je imenovana tudi za pristojni organ po Uredbi (EU) 2016/1011.

1.6 Poleg tega, da se s predlogom zakona v slovensko pravo prenaša in v njem izvaja zgoraj navedena zakonodaja Unije, se z njim tudi spreminjajo določbe Zakona o trgu finančnih instrumentov v zvezi s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev. Banka Slovenije ima zdaj v tem sistemu upravno vlogo in obseg njenih nalog po predlogu zakona je podoben[18].

---

8 Drugi odstavek 49. člena predloga zakona.
9 Šesti odstavek 61. člena predloga zakona.
10 Četrti odstavek 61. člena in 62. člen predloga zakona.
11 Četrta točka prvega odstavka 61. člena predloga zakona.
12 Peta točka prvega odstavka 61. člena predloga zakona.
13 Osma točka prvega odstavka 61. člena predloga zakona.
14 Deseta točka prvega odstavka 61. člena predloga zakona.
15 Sedmi odstavek 61. člena predloga zakona.
16 Šesti in sedmi odstavek 61. člena predloga zakona.
17 Šesti odstavek 61. člena predloga zakona.
18 Štirinajsto poglavje predloga zakona.

1.7 Predlog zakona določa, da v primeru stečaja investicijskega podjetja, ki je član sistema jamstva, vključno s članom, ki je kreditna institucija, drugi člani sistema jamstva sorazmerno s svojo velikostjo z vidika števila strank jamčijo za izplačilo upravičenih terjatev vlagateljev, ki so stranke podjetja v stečaju, do višine 22 000 EUR za posameznega vlagatelja. Na podlagi seznama upravičenih terjatev, ki ga stečajni upravitelj predloži Agenciji za trg vrednostnih papirjev, ta pa preveri in potrdi in pošlje pristojnemu sodišču, Agencija za trg vrednostnih papirjev od članov sistema jamstva zahteva, da vplačajo potrebne zneske na poseben račun, ki ga odpre Banka Slovenije. Banka Slovenije sredstva, ki jih prejme od članov sistema jamstva, prenese na račun banke, ki jo imenuje za izvedbo izplačil posameznim vlagateljem, ki so stranke podjetja v stečaju. Do poteka šestih mesecev od dneva začetka izplačevanja se sredstva pri imenovani banki v razmerju med njo in vlagatelji, ki so stranke podjetja v stečaju, štejejo kot brezobrestni depozit vlagatelja in banka je v tem obdobju upravičena zaračunati stroške vodenja največ v višini, ki jo je določila Banka Slovenije. Po poteku šestih mesecev banka za obravnavo depozita uveljavi pogoje glede obrestovanja in stroškov vodenja, ki jih ponuja na trgu.

1.8 Če Banka Slovenije ugotovi, da člani sistema jamstva niso pravočasno vplačali potrebnih zneskov na račun pri njej ali drugače zagotovili teh zneskov, v skladu s predlogom zakona o tem obvesti Agencijo za trg vrednostnih papirjev in ministrstvo, pristojno za finance. Predlog zakona dodatno določa, da nastali primanjkljaj v sistemu začasno krije Republika Slovenija. Država zagotovi kratkoročno posojilo Banki Slovenije, ki deluje kot zastopnik članov sistema jamstva, ki v sistem niso vplačali ustreznih zneskov. Pogodbo o posojilu z Republiko Slovenijo sklene Banka Slovenije za račun članov sistema jamstva. Člani, ki v sistem niso vplačali zahtevanega zneska, morajo državi odplačati sorazmerni znesek posojila. Banka Slovenije je tudi pooblaščena, da izterja preostale zapadle obveznosti ter obresti in stroške od tistih članov, ki niso pravočasno vplačali ali drugače zagotovili potrebnih sredstev in so s tem povzročili primanjkljaj v sistemu. Sredstva, pridobljena v postopku izterjave, se uporabijo za odplačilo posojila države, skupaj z obrestmi in stroški.

1.9 Zajamčene terjatve vlagateljev do stečajne mase se z aktiviranjem sistema jamstva prenesejo na člane sistema jamstva. Sredstva iz stečajne mase se izplačajo Banki Slovenije za račun članov sistema jamstva. Banka Slovenije prejeta sredstva prenakaže članom sorazmerno z njihovim deležem v sistemu.

2. Splošne pripombe

2.1 To mnenje ne obravnava vprašanja, ali se s predlogom zakona v slovensko pravo dejansko prenašata Direktiva 2014/65/EU in Delegirana direktiva (EU) 2017/593 ali ureja izvajanje Uredbe (EU) št. 600/2014, Uredbe (EU) 2016/1011 in povezanih delegiranih aktov Komisije. ECB bo ocenila samo tiste določbe predloga zakona, ki bi lahko vplivale na vlogo in naloge Banke Slovenije kot centralne banke ter članice Eurosistema in Evropskega sistema centralnih bank (ESCB).

2.2 Banka Slovenije je že zdaj odgovorna za izdajo in odvzem dovoljenj za opravljanje investicijskih storitev in poslov, ki jih opravljajo kreditne institucije s sedežem v Sloveniji, ter za opravljanje zgoraj navedenih nalog in sodelovanje z Agencijo za trg vrednostnih papirjev v zvezi z nadziranjem

skladnosti investicijskih podjetij, vključno s kreditnimi institucijami in posebnimi finančnimi institucijami, z določbami, ki urejajo trg finančnih instrumentov[19]. Predlog zakona tako ne spreminja sedanje vloge Banke Slovenije in nanjo ne prenaša resnično novih nalog v zvezi s trgom finančnih instrumentov.

2.3 Poleg tega predlog zakona na Banko Slovenije ne prenaša resnično novih nalog v zvezi z delovanjem sistema jamstva za terjatve vlagateljev, kakor je opisano v odstavkih 1.7 do 1.9.

3. Posebne pripombe

3.1 V zvezi z nalogami Banke Slovenije ECB ugotavlja, da bi bilo z vidika pravne varnosti priporočljivo poenostaviti zakonsko besedilo. Predlog zakona vsebuje številna sklicevanja ter ureja smiselno uporabo nekaterih členov predloga zakona in drugih zakonov v odvisnosti od vrste zadevnega podjetja, tudi v zvezi z opisom odgovornosti Agencije za trg vrednostnih papirjev in Banke Slovenije. Poleg tega bi bilo koristno, če bi jasneje določili razdelitev odgovornosti po predlogu zakona med Banko Slovenije in Agencijo za trg vrednostnih papirjev.

3.2 V zvezi s sistemom jamstva za terjatve vlagateljev ECB ugotavlja, da se želi s predlogom zakona bolje in natančneje opredeliti delovanje sistema, vključno s tem, kako se krije morebiten primanjkljaj v sistemu. ECB razume, da je v tej zvezi namen določiti izrecno pravno podlago, ki bo omogočala in dejansko zahtevala, da primanjkljaj financira Republika Slovenija. Predlog zakona določa, da mora morebiten primanjkljaj financirati Republika Slovenija, in s tem pojasnjuje, da ga ne financira Banka Slovenije. ECB pozdravlja to pojasnilo v predlogu zakona, pri tem pa razume, da bo morebitna neusklajenost med zapadlostjo kratkoročnega posojila, ki ga da država Banki Slovenije za račun članov sistema jamstva, ki niso vplačali zadostnih sredstev v sistem ali drugače zagotovili teh sredstev, in dnem, ko Banka Slovenije od teh članov izterja preostale zapadle obveznosti, obravnavana tako, da bo zagotovljeno, da Banka Slovenije ne bo nosila nikakršnega finančnega tveganja v sistemu. Morebitno izgubo zaradi neuspešne izterjave zapadlih zneskov od posameznih članov bi morala nositi država.

To mnenje bo objavljeno na spletni strani ECB.

V Frankfurtu na Majni, 11. januarja 2018

[podpis]

Predsednik ECB

Mario DRAGHI

19 Glej šesti in sedmi odstavek 33. člena Zakona o trgu finančnih instrumentov.